

L
OSLO
før
&
nå

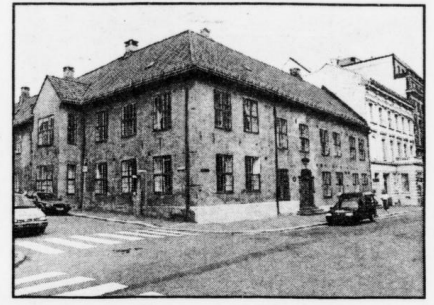
FRA RIKMANNSBOLIG TIL OPPFOSTRINGSBUS



Den staselige kjøpmannsgård Kongens gate 1 på et gammelt bilde fra «Det var en gang en by».

Kongens gate 1 er en av de største gårdene fra Christian IVs by, oppført i tegl og gråstein som bolig for den rike trelasthandler og byfogd Mads Harildsson. Murankrene på fasaden har årstallet 1640, men det er sannsynlig at gården er en eldre enetasjes gård og den kan være påbygd med 2. etasje i 1640. Gården hadde opprinnelig gavler og et stort trappetårn som ikke ble gjenoppbygd etter skader påført under Karl 12. beleiring av Akershus i 1716. Den første eier nevnt i Grunnboken er zahlkasserer Jens Kølle i 1727. Kølle ble dømt for underslag i 1740 og gården kom i statens eie. Fra 1780 holdt Waisenhuset, Christiania Opfostringshus, til her. I 1917 ble Kongens gate 1 kontorer for O. Mustad & Søn. Gården ble ombygd i 1920, fikk ny portal og fasaden ble slemmet. I dag har Riksteatret lokaler her.

Tekst: Reidar Jonger



Kongens gate 1 ble opprustet i 1920. (Foto: Stein Marlenborg.)

Dødsdriften, Karsten Alnæs, hvordan opplever du den i ditt eget liv? Slik skulle dette intervjuet starte. Slik skulle forfatteren smelte sammen med Sabina Spielrein fra første stund. Sabina, kvinnen han har hentet ut fra massegravens mørke. Kvinnen han har hamret liv i – celle for celle. Født på ny i den norske bokhøsten.

Men han er så forbaska frisksport-aktig der han haster inn i Bibliotekbaren på Bristol Hotel i Oslo, med årets fottur i den norske fjellheimen i hælene.

Gul lugg og gul sportsgenser, høyrehånden gjemt under en slunken dokumentmappe. Huden rundt øynene er som sprekker i grønnsåpevasket furugulv. Smilet og stemmen så Rune Gerhardsens norsk. Dødsdriften får vente.

– Åssen var'e på fjellet, blir det naturlige åpnings spørsmålet. Og da har vi ikke en eneste lemen i tankene.

Elskerinnen

Men fjellheimen må raskt gi tapt overfor den mondene atmosfære på Bristol. Karsten Alnæs merker det knapt. Han kjenner de dype skinnsøfaene bedre enn fjellknausene i Setesdalsheiene.

Her har Dagbladets tidligere kulturredaktør intervjuet mang en kulturpersonlighet, og her har han selv latt seg intervjuet utallige ganger i egenskap av forfatter.

Det er neppe siste gang han sitter her i forbindelse

med «Sabina» – hans tiende roman, og månedens hovedbok i Bokklubben Nye Bøker. Sabina er Karstens elskerinne. Når han snakker om henne, tennes lyset i øynene hans. Pusten blir kortere, bevegelsene dansende. Når han snakker om seg selv, stiler motoren. Aldri har han lagt så mye av seg selv i det stoffet han skildrer, aldri har han latt seg så fascinere av sin romanskikkelse som i denne romanen.

For Sabina har virkelig levd. Den russisk-jødiske kvinnen kom som purung pasient til psyko-analytikeren Carl Gustav Jung. Senere ble hun en av hans beste studenter – og sannsynligvis også hans elskerinne.

En europeisk tragedie

Som sjelelege utviklet hun sine egne nyskapende teorier. Hun la dem fram for både Jung og Freud. Siden ble hun glemt. Men ideene hennes dukket opp igjen i herrenes skrifter – uten at hun

ble nevnt.

Sabinas skjebne ble formet under kommunismens og nazismens ondskap. Hennes historie er en europeisk tragedie. Og så skulle det altså bli en forfatter fra Europas

utkant som skrev den? Til og med en forfatter som tidligere har holdt seg til Norges-historien, norsk samtid, sin egen oppvekst og sitt eget miljø i sine romaner?

Når



KVINNE- FORBRUKEREN

DET KRYR AV UNGER

Uoversiktlig kaos eller mange venner å velge mellom? Det kan vel oppleves så ymse for barna som er begynt på skolen denne uken. Slemdal skole er størst i Oslo, med 627 elever på barnetrinnet. De har det kanskje greiere eller mer oversiktlig de 48 elevene på Mari-dalen skole?

10
på topp

1. Slemdal	627	6. Prinsdal	472
2. Smestad	510	7. Kjelsås	470
3. Bekkelaget	509	8. Korsvoll	449
4. Bjørndal	494	9. Huseby	434
5. Munkerud	489	10. Lambertseter	427

LANGT TIL TRONEN

For den som ikke har fått det med seg i sosis-tetsnyhtene, er Storbri-tannia velsignet en ny tronarving. Nærmere bestemt hertugen og hertuginnen av Kents barnebarn Columbus(!) George Donald Taylor. (Fødselsvekt 2,97 kilo) Men 21 andre må melde frafall før han kan bestige det kongelige høysetet.

Sabina Spielrein nå ser ut til å bli gjen-oppdaget – både i inn- og utland – vil mange sikkert lure på hvorfor denne Alnæs begikk «Sabina»?

– Ja, det lurte jeg på selv, ler Alnæs. – Jeg føler at det er dristig og jeg har strittet imot lenge.

Men det var egentlig stoffet som fant meg, og ikke jeg som fant stoffet. Så det er ren tilfeldighet at jeg har slitt meg igjennom det.

Det er åtte år siden Karsten Alnæs ble kjent med Sabina Spielrein – og det var en kvinne som introduserte ham, hans egen kone.

– Ja, det er hun som har vært drivkraften i hele prosjektet. Hun er den som har stått bak og...

Anima og animus

Nok en navnløs kvinne. Hun sto bak Jung og Freud. Og sannelig står hun ikke bak Karsten Alnæs også. Men rett skal være rett: «Til Nina uten hvem denne romanen ikke var blitt til», står det i begynnelsen av romanen til Alnæs. Verken Jung eller Freud dediserte noe til Sabina Spielrein.

Mye tyder på at det var hun og ikke Jung som var opphavet til teorien om anima og animus, den feminine og maskuline siden som alle mennesker har i seg – uansett kjønn. Kvinner spiller tradisjonelt ut sin feminine side: De er intuitive idékrukker. Menn spiller ut handlekraft og evnen til å strukturere.

– Kan det tenkes at Sabina Spielrein spilte ut sin anima? Hun hadde ideene – og så kom mennene og tok dem, strukturerte dem og fikk dem ut til folk?

– Det der er besnærende, og jeg tror det er slik. Sabina var intuitiv, visjonær og veldig følsom. Hun var et fantastisk subjekt for Jung og Freud. Hun var som skapt til å bli forbrukt av mer systematiske, strukturerte menn.

– Som deg?

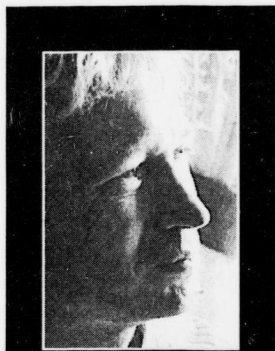
– Ja, som meg, smiler Alnæs

Orgasmen – den lille død

– Men for å beskytte meg selv litt, så er jeg jo blitt dyttet mer enn Jung og Freud ble. Forfattere forbruger generelt andre mennesker og deres historier. Det er ikke første gang jeg forbruger kvinner, sier Alnæs.

Han sikter til den lille boka «Sjøgosen» som handler om et forlis på Nordmøre-kysten. Hele den fortellingen har han fra sin bestemor. Han hørte den som liten, men skrev den først ned i -86 – på grunn av en feiltagelse. Han kom en uke for tidlig til en forfatterkongress i Spania – og brukte tiden til å lytte til bestemoren nok en gang.

Det var Sabina Spielreins egne skrifter som fikk både Karsten Alnæs og hans andre muse, kona, til virkelig å lytte til hennes historie.



GJESTEN

KARSTEN ALNÆS

Forfatter av «Sabina», en av høstens nye romaner. Tidligere lærer, leder av Forfatterforening- en, kulturredaktør, og hele tida skrivende frifant.

– Der møtte jeg et levende menneske med en visjonær tro på seg selv. Et menneske fullt av selvironi, temperament og depresjon. Samtidig med at hennes analyse av det destruktive i mennesket er genial, så er den også sprunget ut av en elskende kvinnes analyse av seg selv.

Hun skriver blant annet om orgasmen og den fysiske kjærlighet som en følelse av at du går til grunne og så bygges deg selv opp. Det er ganske fantastisk. Til da var det mange som hadde analysert det destruktive i kjærligheten. Det ble sett som et sykdomstegn.

Men Sabina Spielrein sier helt klart at dette hører til menneskets natur. Det ligger i all kjærlighet.

Et godt samliv

Karsten Alnæs puster ut og unnskylder sin lange lidenskapelige tale om Sabina. Til ingen nytte, for intervjueren er like fjetret, men våkner til med det tenkte innledende spørsmålet. Hvordan står det til med dødsdriften og livskraften i hans eget kjærlighetsliv?

– Ja, nå er jo jeg langt mer overfladisk enn Sabina, da. Men du merker jo mørkemakten og ødeleggelsestrangen i deg selv. Det er noe alle mennesker må erkjenne.

Sabina opplever det destruktive i kjærligheten. Selv har Alnæs vært gift i over 20 år og har voksne barn. Han er lite glad i å snakke om sitt eget kjærlighetsliv. Men han har avslørt noe av det i sin spalte «På kornet» i Dagbladet. Der forteller han at han etter et fall fra en stige, ble forvist til bakkenivå av kona, da hytta skulle beises i sommer. Det vitner om omsorg mellom ektefellene, selv om Alnæs også klager over sin tapte manndomsære, når han ser fruene høyt over seg i stigen.

Minnene om denne episoden får ham så pass på gli at han saktens gir et par tips om hvordan holde på et ekteskap:

– Noen sier at man skal la hverandre være i fred, men jeg vil påstå at man også skal våge å konfrontere den andre med det ubehagelige i en selv. Da blir man i hvert fall tryggere på at man ikke går rundt og tenker ting som den andre ikke vet om.

Løgnhistorier...

Venner og kolleger beskriver Karsten Alnæs som en skarp kritiker, en god administrator, ryddig, intellektuell og søt. I tillegg er han «en sidrompa» sosialdemokrat og godt gift. Det gir ingen ild til forfattermyter. Og det fryder ham. Han deler ikke ut nøkler når han snakker om oppveksten på Kampen i Oslo heller.

– Jeg var uryddig, vilter og bråkete, deltok i alle skøyerstreker, drev idrett og var en av gutta. Når jeg treffer igjen noen av dem nå, så sier de at ja, jeg skjønte jo at du skulle bli forfatter, Karsten, for du skrev så morsomme stiler på skolen. Men det er bare tøv, det var det mange andre som gjorde også.

Han innrømmer likevel at han likte å fortelle historier. Særlig løgnhistorier. Han har alltid slukt skjønnlitteratur, og valgte norsk som hovedfag på Universitetet.

– Finnes det ingen skjulte laster?
– Jeg er veldig glad i damer. Men det er jo ingen skjult last. Ikke når jeg innrømmer det. Ludvig Holberg underholdt seg helst med fruentimmer. Det skjøner jeg veldig godt.

Hvor Karsten Alnæs går etter dette, setter han nødig på trykk. Han liker å være frifant. Aasmund Olavsson Vinje er idealet hans – både når det gjelder den frie penn og tvisynet hans. Han er en allsidig mann, som har løpt fra læreryrket til journalistikken, fra ledervervet i Den norske forfatterforening til anmeldervirksomhet i Arbeiderbladet og deretter redaktør-jobb i Dagbladet – og tilbake til læreryrket – og forfattervirksomheten, som han har holdt på med siden han debuterte i 1975.

– Det er som Jon Bing sier: For mange, mange år siden så lurte jeg på hva du skulle bli når du ble stor, Karsten. Nå skjønner jeg at det får jeg aldri vite.

● Tekst: LINDE BORGEN
● Tegning: BJØRN MORISSE

SAGT I UKA

– Jeg har kontrakt med kona om at jeg kan bruke så mye tid jeg vil på fotballen, også på TV. Jeg tok ikke sjansen på at hun skulle se såpeopera på en kabelkanal mens Norge spilte på NRK.

TROND EGIL SOLTVEDT, Brann-spiller



– Jeg pleier å troste Peter (4) og Kathrine (7) når pappa har fortalt eventyr. De blir jo vettskremte.
KAREN STEINFELD (12) om pappa Hans Wilhelms fortellerevner

– Vi vil styre uansett hva som blir resultatet av folkeavstemningen. Vi har til og med sagt at det er enda viktigere at vi blir sittende hvis det blir nei.

THORBJØRN JAGLAND, Ap-leder

– Spesielt russ og gardister blir yngre, men også direktører. De ser ut som store tenåringer.

ODD BØRRETZEN, forfatter og humorist



– Jeg henter mye fra dagliglivet, jeg observerer. Til og med i begravelser kan man jo sitte og observere, ikke sant?
KJERSTI HOLMEN skuespiller

– Det er tydelig at andre har høyere tanker om meg enn jeg har sjøl.

PETTER NOME, om milliontilbudet fra TV2

– Tenk deg at en Sjrinovskij plutselig vil ha norsk olje, gass og fiskeresurser i Barentshavet, og at NATO-landene vegrer seg for å bistå Norge fordi vi ikke er med i EU og Vestunionen.

CARL I. HAGEN, Frp-leder



– Ingrid Espelid er kjøkkenets svar på Alf Prøysen.
GUNVOR HALS, TV-vertinne

– Jeg tror ikke smuglermulighetene vil bli verken bedre eller dårligere med norsk EU-medlemskap.

ODDVAR RUSTAD, narkotikasjef, Oslo politikammer



– Det er ikke lenger et prestasjonsjag som foregår mellom våre to medier (NRK og TV2). Det er et prestasjonsjag.
STEINAR HANSSON, kulturredaktør i Dagbladet

– Det har vært tider da jeg har følt meg dolket i ryggen, men jeg bærer ikke nag til noen nå.

LARS MARTIN KAUPANG, friidrettspresident